

PAŃSTWOWA STRAŻ POŻARNA

**Rola i zadania oficera bezpieczeństwa
w ramach aktywności ratowniczej JOP**

kpt. Bartosz Gościński

PLAN PREZENTACJI

1. Oficer bezpieczeństwa.
2. Opis działań poszukiwawczo-ratowniczych ze wskazaniem poziomów gotowości operacyjnej.
3. Katastrofa budowlana.
4. Ogólne zasady bezpieczeństwa.
5. Wyznaczenie strefy zagrożenia.
6. Analiza zagrożeń.
7. Bezpieczeństwo poziomu podstawowego.
8. Systematyka działań związanych z występującym zagrożeniem.
9. Zarządzanie bezpieczeństwem.

OFICER BEZPIECZEŃSTWA

Oficer bezpieczeństwa to strażak, prowadzący działania poszukiwawczo-ratownicze w zakresie specjalistycznym, posiadający odpowiednie kwalifikacje.

Czym są działania poszukiwawczo-ratownicze?

Czym jest zakres specjalistyczny?

Jakie kwalifikacje powinien posiadać oficer bezpieczeństwa?

Źródło: USAR Poland, ćwiczenia EU MODEX Austria 2023

DZIAŁANIA POSZUKIWAWCZO-RATOWNICZE

Działania poszukiwawczo-ratownicze to gałąź ratownictwa technicznego.

Ratownictwo techniczne polega m.in. na realizacji działań ratowniczych niezbędnych do poszukiwania i dotarcia do zagrożonych lub uszkodzonych osób oraz zwierząt, a także zmniejszenia lub likwidacji zagrożenia dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska.

ZAKRES SPECJALISTYCZNY

Ze względu na posiadany sprzęt, wykształcenie i możliwości realizacji zadań wprowadzono następujący podział w działaniach poszukiwawczo-ratowniczych w zakresie:

- podstawowym,
- **specjalistycznym** – realizowanym przez specjalistyczne grupy poszukiwawczo-ratownicze organizowane przez Państwową Straż Pożarną i inne podmioty, których wyposażenie i wykształcenie ratowników pozwala realizować w systemie całodobowym i całorocznym podstawowe i specjalistyczne czynności ratownicze na terenie kraju,
- specjalistycznym w pomocy międzynarodowej – USAR Poland

DALEJ O ZAKRESIE

Działania w poszukiwawczo-ratownicze w zakresie specjalistycznym w KSRG realizują SGPR, gdzie w zależności od możliwości ich realizacji, liczby strażaków ratowników i ich kwalifikacji oraz wyposażenia technicznego, SGPR utrzymują gotowość operacyjną poziomu A, B lub C.

gdzie:

SGPR – specjalistyczna grupa poszukiwawczo-ratownicza, utworzona przez Komendanta Wojewódzkiego (Miejskiego, Powiatowego) PSP na bazie jednej Komendy Miejskiej lub Powiatowej PSP; na bazie jednostek organizacyjnych PSP albo innych podmiotów ratowniczych, np. OSP na podstawie odrębnych regulacji.

POZIOM GOTOWOŚCIA

Gotowość operacyjną poziomą A określono jako zdolność do podjęcia działań polegających na lokalizacji osób z zastosowaniem metody przyrządowej, tj. technicznego sprzętu lokalizacyjnego – urządzeń nasłuchowych (geofonu), kamery wziernikowej.

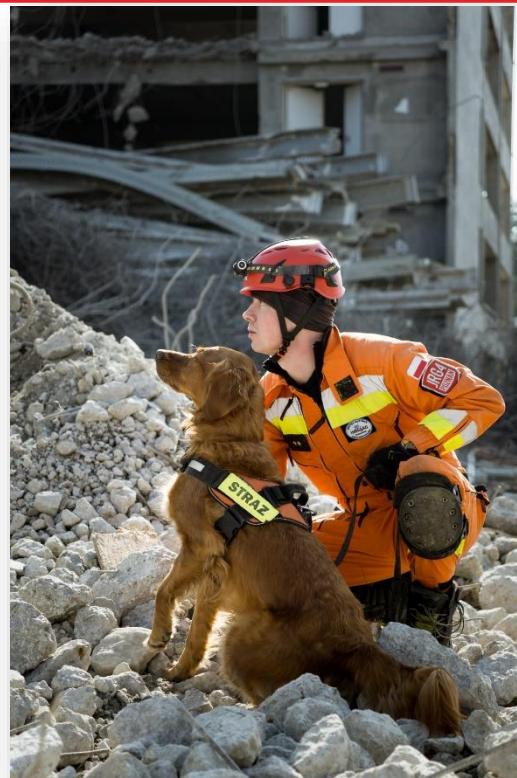

Źródło: Przegląd Pożarniczy "Katastrofa budowlana w Świebodzicach"

POZIOM GOTOWOŚCI B

Gotowość operacyjną poziomu B określono jako zdolność do podjęcia działań polegających na poszukiwaniu osób zaginionych z użyciem psów ratowniczych oraz do udzielenia kwalifikowanej pierwszej pomocy.

Źródło: SGPR Poznań, dokumentacja z ćwiczeń

POZIOM GOTOWOŚCI C

Gotowość operacyjną poziomu C określono jako zdolność do podjęcia działań polegających na:

1. realizacji zadań w zakresie podstawowym,
2. realizacji zadań dla poziomu gotowości A i B,
3. realizacji działań technicznych : cięcie, kruszenie, przebijanie się przez: gruzy, ściany, podłogi, kolumny i słupy, stal strukturalną, belki zbrojone i drewno o następujących parametrach:
 - a) betonowe ściany i podłogi – grubości min. 300 mm;
 - b) betonowe kolumny i słupy – o przekroju min. 450 mm;
 - c) stal strukturalna – o średnicy min. 6 mm;
 - d) wzmocnione elementy stalowe – min. 20 mm;
 - e) drewno – o przekroju (grubości) min. 600 mm.

POZIOM GOTOWOŚCI C, cd.

4. wykonywaniu przebić pionowych do góry do pustej przestrzeni.
5. wykonywaniu przebić poziomych do pustej przestrzeni.
6. wykonywaniu przebić pionowych w dół do pustej przestrzeni.

Źródło: USAR Poland, ćwiczenia EU MODEX Austria 2023

POZIOM GOTOWOŚCI C, cd.

7. wykonywaniu olinowania oraz unoszenia i przemieszczania betonowych elementów strukturalnych i konstrukcyjnych o masie 20 ton, przy zastosowaniu następujących metod i sprzętu:
 - a. unoszenia sprzętem pneumatycznym,
 - b. unoszenia sprzętem hydraulicznym,
 - c. wyciągarki,
 - d. innych urządzeń ręcznych.
8. wykonywaniu olinowania, unoszenia i przemieszczania betonowych elementów strukturalnych i słupów o masie 20 ton, z zastosowaniem dźwigu i/lub innego ciężkiego sprzętu.

POZIOM GOTOWOŚCI C, cd.

9. wykonywaniu stabilizacji elementów konstrukcji budowlanych, przy zastosowaniu między innymi technik:
 - a. podpory bezgwoździowej;
 - b. stabilizacji otworów okiennych i drzwiowych;
 - c. stabilizacji pionowej;
 - d. stabilizacji ukośnej;
 - e. stabilizacji poziomej.
10. wykonywaniu stabilizacji wykopów i zasypów ziemnych.
11. stosowaniu technik alpinistycznych przy:
 - a. ewakuacji ludzi;
 - b. przemieszczaniu elementów w pionie i poziomie.

POZIOM GOTOWOŚCI C, cd.

- 12. kontroli bezpieczeństwa działań i statyki zniszczonych konstrukcji budowlanych.**
- 13. udzielaniu kwalifikowanej pierwszej pomocy w ograniczonych, małych przestrzeniach w strefie zagrożenia.

Źródło: USAR Poland, ćwiczenia EU MODEX Austria 2023

KATASTROFA BUDOWLANA

Zgodnie z *Prawem budowlanym* katastrofą budowlaną jest niezamierzone, gwałtowne zniszczenie obiektu budowlanego lub jego części, a także konstrukcyjnych elementów rusztowań, elementów urządzeń formujących, ścianek szczelnych i obudowy wykopów.

KATASTROFA BUDOWLANA, cd.

Źródło: USAR Poland, działania USAR w Turcji w 2023 r.

KATASTROFA BUDOWLANA, cd.

W razie katastrofy budowlanej, kierownik budowy, właściciel, zarządca lub użytkownik jest zobowiązany zorganizować doraźną pomoc poszkodowanym i przeciwdziałać rozszerzaniu się skutków katastrofy oraz zabezpieczyć miejsce katastrofy przed zmianami uniemożliwiającymi prowadzenie postępowania wyjaśniającego przez organ nadzoru budowlanego.

Przepisów dot. zabezpieczenia miejsca katastrofy nie stosuje się do czynności mających na celu ratowanie życia lub zabezpieczenie przed rozszerzaniem się skutków katastrofy.

KATASTROFA BUDOWLANA, cd.

Organ nadzoru budowlanego po otrzymaniu zawiadomienia o katastrofie budowlanej niezwłocznie powołuje komisję w celu ustalenia przyczyn i okoliczności katastrofy oraz **zakresu czynności niezbędnych do likwidacji zagrożenia bezpieczeństwa ludzi lub mienia.**

Organ nadzoru budowlanego może nakazać właścicielowi lub zarządcy, w drodze decyzji, zabezpieczenie miejsca katastrofy. **Taka decyzja podlega natychmiastowemu wykonaniu i może być ogłoszona ustnie.**

OGÓLNE ZASADY BEZPIECZEŃSTWA

Zdarzenie budowlane niesie ze sobą szereg specyficznych zagrożeń, które należy bardzo szczegółowo zidentyfikować, a następnie podejmować stosowne działania w celu ich ograniczenia i likwidacji. W wielu przypadkach istnieje wysokie prawdopodobieństwo zmiany rodzaju oraz poziomu zagrożeń. Determinuje to konieczność podejmowania działań związanych z bieżącym monitorowaniem i przewidywaniem rozwoju sytuacji.

Czy te zasady odnoszą się wyłącznie do zdarzeń budowlanych, czy można je stosować we wszelkiego rodzaju działaniach ratowniczych?

WYZNACZENIE STREFY ZAGROŻENIA

- granica strefy zagrożenia – od 3 m do 5 m od brzegu gruzowiska,
- w określaniu granic strefy zagrożenia należy uwzględnić miejsca i elementy stanowiące zagrożenie (a nie kierować się wyłącznie obrysem brzegu gruzowiska),
- w przypadku niestabilnych elementów konstrukcyjnych pionowych, gdzie występuje możliwość ich przewrócenia lub osunięcia, należy wyznaczyć obszar zamknięty (brak wstępu dla ratowników) w odległości równej co najmniej 1,5 wysokości danego elementu stanowiącego zagrożenie,
- na wielkość strefy wpływają również występujące zagrożenia wtórne (niezwiązane z konstrukcją budynku),
- wskazane jest podzielenie strefy zagrożenia na odcinki bojowe.

ANALIZA ZAGROŻEŃ

Analiza występujących zagrożeń powinna opierać się na prawdopodobnych czynnikach ryzyka.

Istotnym czynnikiem mogącym wpłynąć na zwiększenie poziomu ryzyka wystąpienia zagrożenia mogą mieć również realizowane działania ratownicze, czyli wykorzystywane techniki ratownicze i ingerencja w strukturę gruzowiska.

BEZPIECZEŃSTWO POZIOMU PODSTAWOWEGO

W przypadku działań jednostek KSRG poziomu podstawowego, w celu zapewnienia bezpieczeństwa należy wdrożyć następujące działania:

- ustawienie jednego lub więcej stanowisk obserwacyjnych monitorujących stabilność elementów gruzowiska oraz inne niebezpieczeństwa – **wyznaczenie ratowników obserwatorów**,
- zagwarantowanie skutecznej i niezależnej łączności radiowej oraz narzędzi do **ostrzegania o zagrożeniu ustalonym sygnałem alarmowym**,
- wytyczenie jednej lub kilku bezpiecznych dróg ewakuacji dla ratowników – **ewakuacja ze strefy zagrożenia bezpiecznymi drogami ewakuacji**,

BEZPIECZEŃSTWO POZIOMU PODSTAWOWEGO, cd.

- wyznaczenie strefy bezpiecznej na gruzowisku i poza nim – ewakuacja w chwili zagrożenia do wyznaczonej strefy bezpiecznej.

Źródło: Skrypt do szkolenia z działań poszukiwawczo-ratowniczych realizowanych przez KSRG w zakresie podstawowym.

SYSTEMATYKA DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z WYSTĘPUJĄCYM ZAGROŻENIEM

- **Unikanie** – wyznaczenie miejsc niebezpiecznych i określenie odpowiedniego obszaru zamkniętego, określenie poziomu występującego zagrożenia – nie wprowadzamy zasobów ratowniczych, jeżeli jest to niezbędne.
- **Usuwanie** – likwidacja zagrożeń – podejmujemy działania, które pozwalają na likwidację zagrożenia. Likwidacja bez istotnej ingerencji w strukturę gruzowiska, która mogłaby naruszyć jego stabilność i stworzyć niekontrolowane zmiany i dodatkowe zagrożenia.
- **Ograniczanie** – podjęcie możliwych działań zmniejszających poziom zagrożenia (wymagane wejście i działanie w obszarze zamkniętym z pełnym monitorowaniem).

SYSTEMATYKA DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z WYSTĘPUJĄCYM ZAGROŻENIEM, cd.

- **Monitorowanie** – wdrożenie systemu i narzędzi do kontroli prawdopodobnego rozwoju danego zagrożenia.

Poziomy monitorowania

1. Początkowe	bezprzrządowe	Ratownicy
2. Specjalistyczne	przrządowe	Oficerowie bezpieczeństwa SGPR
3. Zaawansowane	analityczne i przrządowe	Specjaliści zewnętrzni

Źródło: Metodyka bezpieczeństwa podczas katastrof budowlanych

ZARZĄDZANIE BEZPIECZEŃSTWEM

Oficer bezpieczeństwa realizuje zadania związane z zarządzaniem bezpieczeństwem działań poprzez:

- ścisłą współpracę oraz wsparcie KDR i dowódcy SGPR w zakresie wypracowania zamiaru taktycznego oraz kierowania działaniami ratowniczymi,
- prowadzenie rozpoznania i analizy rozwoju sytuacji,
- identyfikację i analizę występujących zagrożeń,
- szczegółową identyfikację zagrożeń dodatkowych,
- wyznaczenie strefy zagrożenia i analizę miejsc niebezpiecznych oraz wskazywanie sposobów zabezpieczenia i ograniczania ryzyka,
- tworzenie **analizy ryzyka** dla obszaru prowadzonych działań ratowniczych,

ZARZĄDZANIE BEZPIECZEŃSTWEM, cd.

- **monitorowanie** stabilności konstrukcji z użyciem sprzętu specjalistycznego,
- **nadzór nad zespołami/ratownikami** w strefie zagrożenia, ze szczególnym uwzględnieniem odcinków bojowych, gdzie występuje wysoki poziom ryzyka wystąpienia zagrożenia,
- wykonanie **szkicu obszaru zniszczeń** z uwzględnieniem występujących zagruzowań,
- wykonanie **dokumentacji pomocniczej** w zakresie organizacji działań.

ZARZĄDZANIE BEZPIECZEŃSTWEM, cd.

Oficer bezpieczeństwa wspólnie z dowódcą SGPR podejmuje działania w zakresie:

- priorytetyzacji kierunków działań,
- określania i wdrażania sposobu działania i zabezpieczenia, w szczególności w obszarze zamkniętym (wysoki poziom ryzyka wystąpienia zagrożenia),
- wskazywania właściwych do stosowania technik ratowniczych.

